

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน ในการป้องกัน
อาชญากรรมในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษา
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบแนวคิดในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 1.2 รูปแบบของการมีส่วนร่วม
 - 1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม
2. แนวคิด และทฤษฎีการเกี่ยวกับอาชญากรรม
 - 2.1 ความหมายของอาชญากรรม
 - 2.2 ประเภทของอาชญากรรม
 - 2.3 สาเหตุของปัญหาอาชญากรรม
 - 2.4 การป้องกันอาชญากรรม
3. หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)
4. โครงสร้างองค์กรและบทบาทของอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน
5. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลเมืองหนองปรือ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2527, หน้า 183 - 186) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง
การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งใน
สถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องเป็นเหตุเร้าใจ ให้กระทำเพื่อให้บรรลุ
จุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ทั้งยังให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มนั้นด้วย นอกจากนั้นยัง

กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมว่ามีอย่างน้อย 3 ประการ คือ ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

แฟรงกลิน (Franklyn, 1985, p. 16 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, 2550, หน้า 24) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจและการยอมรับตนเอง เพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจและต้องครอบคลุมทัศนคติ ความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

รีเดอร์ (Reeder, 1963 อ้างถึงใน กฤษฎา ตั้งวิทย์โมไนย, 2548, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม โดยอธิบายว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการพบปะสังสรรค์ ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่มและได้อธิบายถึงเหตุผลในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของมนุษย์

วิลเลียม (William, 1976, p. 138 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, 2550, หน้า 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงกับประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง (2522, หน้า 19) ได้อธิบายเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความเห็นพ้องต้องกันจะต้องมีมากจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อปฏิบัติ กล่าวคือ จะต้องเป็นความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีมากจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการณ์นั้น ๆ เหตุผลเบื้องต้นของการที่มีคนมารวมกันได้ ควรจะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมด หรือการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยกลุ่มหรือทำในนามกลุ่มนั้นกระทำผ่านองค์กร (Organization) ดังนั้น องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลง

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า หมายถึง กระบวนการรัฐ การทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครรูปต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528, หน้า 5) ได้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องโดยการใช้ความพยายามหรือทรัพยากรในส่วนของตนต่อกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่

การพัฒนาชุมชน โดยการมีส่วนร่วมต้องมียุทธศาสตร์ประกอบดังนี้

1. ประชาชนเข้าเกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนา
2. ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินและวัสดุในกิจกรรมพัฒนา

วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์ (2540, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงกระบวนการที่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน โดยการร่วมคิด ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมในการติดตามประเมินผล

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527, หน้า 2) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริง น่าจะหมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการ และควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคมและได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

มรกต ศรีรัตน (2535 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2550, หน้า 5) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ทำให้เกิดการร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม

พิรพล ไชยพงศ์ (2539, หน้า 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่รัฐ ส่งเสริม ชักจูงสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มชน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

ซัมเมอร์ (Summers, 1992 อ้างถึงใน เทิดเกียรติ วงศาโรจน์, 2546, หน้า 16) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมในกิจกรรมหรือเหตุการณ์

นิรุทธ ประสิทธิเมตต์ (2540, หน้า 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง

วันธิกรณ์ นุเกตุ (2540, หน้า 35) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้รับรู้ถึงปัญหา หาวิธีการและแนวทางแก้ไข โดยร่วมกันตัดสินใจ วางแผน

รวมตลอดจนถึงการปฏิบัติกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ และติดตามประเมินผล

สรุปจากความหมายของการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่แสดงออกของบุคคลและกลุ่ม ในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือโครงการในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมประชุม ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมบริจาค ร่วมแรงและวัสดุ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมติดตามประเมินผล ซึ่งในการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้นจะเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนใด ขั้นตอนหนึ่ง หรือโดยตลอดก็ได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & UpHoff, 1980 อ้างถึงใน เทอดเกียรติ วงศาโรจน์, 2546, หน้า 19) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุน ด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ (2528, หน้า 94) ได้ให้ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และพิจารณาแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไข และวางแผนหรือโครงการแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติการแก้ไขปัญหตามแผนและโครงการที่วางไว้
4. การรับประโยชน์จากโครงการ
5. การประเมินผลโครงการ

ฉอาน วุฑฒิกรรมรักษา (2526, หน้า 16) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นกำหนดความต้องการ
2. ขั้นวางแผนดำเนินการ
3. ขั้นตัดสินใจ
4. ขั้นดำเนินการ
5. ขั้นติดตามผลงาน

นอกจากนี้ ยังได้แบ่งลักษณะการเข้าร่วมไว้อีก เป็นการร่วมประชุม ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมออกแรงร่วมออกเงิน วัสดุ อุปกรณ์ ร่วมเป็นกรรมการ
 เจมส์ คี ปิ่นทอง (2527, หน้า 10) ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

แชพิน (Chapin, 2001 อ้างถึงใน อารักษ์ จันทรสว่าง, 2522, หน้า 10) ได้ทำการศึกษาแบบของการมีส่วนร่วมและแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

อิระวัชร จันทรประเสริฐ (2541 อ้างถึงใน ณรงค์ วาไรชล, 2550, หน้า 6) กล่าวไว้คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคล ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
 2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่มและโครงสร้างภายในหน่วยงาน
 3. การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการ ให้ความสำคัญที่การจัดโครงการอันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดี เน้นกลุ่มเป้าหมาย การถ่ายทอดระบบเทคนิค ความรู้ การกระจายอำนาจสู่ประชาชน
 4. การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบัน ให้ความสำคัญในแง่ของการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบัน มีการถ่ายทอดหรือขยายโครงสร้างอำนาจของกลุ่ม ผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคม
 5. การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบาย เน้นเรื่องหลักการยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เสียเปรียบในสังคม และนำมากำหนดนโยบายและแผนงานระดับชาติ
- สุทธิ ศรสวรรค์ (2538, หน้า 37 - 38) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม

2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภคร
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ประกอบการ
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

รีเดอร์ (Reeder, 1963 อ้างถึงใน เทอดเกียรติ วงศาโรจน์, 2546, หน้า 20 - 21) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการรักษาการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อถือพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลเหมือนจะเลือกแบบวิธีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
2. มาตรฐานคุณค่า บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง
3. เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายตน
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
5. ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่น ในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน
6. การมองแต่ตนเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตนเองสมควรกระทำเช่นนั้น
7. การบีบบังคับบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ
8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเรานิสัยชอบกระทำอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ
9. โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงการของสังคมเอื้ออำนวย

เข้ามามีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้

10. ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น

11. การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขาารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำการเช่นนั้น

World Health Organization (2004 อ้างถึงใน ยุพิน ระพีพันธุ์, 2544, หน้า 21 - 22)
เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ จากสภาพความเป็นจริงชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่น ๆ นั้น มีเหตุผลอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 การมองเห็นว่าตนจะได้ประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

1.2 การได้รับคำบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาแต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการมีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับดังที่คาดคิดเอาไว้ เนื่องจาก การเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบ แบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะ

2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้

2.2 ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

2.3 กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 183) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร

2. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชน

มีส่วนร่วมทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความสำเร็จหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น
ผู้ใหญ่ออกปากขอแรงผู้น้อยก็ช่วยแรง

3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น บังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส ฯลฯ

พัทธา สายหู (2529, หน้า 246) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอยู่ในชุมชน ซึ่งความสำเร็จของโครงการพัฒนาชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่เป็นลักษณะของโครงการ เช่น โครงการที่ประชาชนต้องการ
2. ปัจจัยที่มีลักษณะของชาวบ้านเอง เช่น ชยันต์เข้มแข็ง สามัคคี มีผู้นำดี
3. ปัจจัยที่มาจากทางราชการ เช่น ถือเป็นโครงการสำคัญ มีงบประมาณเหลือเพียงพอ

มีเจ้าหน้าที่วิชาการสนับสนุน

4. ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบ เช่น การคมนาคมสะดวก วัสดุพร้อม เป็นต้น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528, หน้า 170) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญซึ่งผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชนบท ดังนี้

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและ

ความปลอดภัย

2. ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้นำ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
3. ปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน ได้แก่ ค่าตอบแทนแรงงาน เงินปันผลจากสหกรณ์ออม

ทรัพย์

4. ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนร่วม ความรู้สึกเกรงใจ ไม่กล้าปฏิเสธ เมื่อถูกชักชวนหรือความรู้สึกว่าเป็นพันธะที่ต้องเข้าร่วม เพื่อให้เกิดความสามัคคี

นิวสตรอม (Newstorm, 1993 อ้างถึงใน ณรงค์ วาริชล, 2550, หน้า 10) พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม คือ

1. ลักษณะขององค์กร โครงสร้างขององค์กร วัฒนธรรมขององค์กร หากองค์กรมีโครงสร้างใหญ่ ขั้นตอนการปฏิบัติมาก เช่น ระบบราชการ จะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้

2. นโยบายขององค์กรที่ขาดความชัดเจน จะทำให้บุคลากรไม่แน่ใจเป้าหมาย แนวทางการปฏิบัติ จึงเกิดความลังเลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม

3. ภาวะผู้นำ ซึ่งถ้าหากว่าผู้นำเชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ไม่มีศักยภาพ ไม่มี ความก้าวหน้า ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน งานจะสำเร็จได้ต้องควบคุม ภาวะผู้นำประเภทนี้จะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้

4. ลักษณะงาน ซึ่งหากว่างานที่สามารถทำสำเร็จได้ด้วยตัวเอง เช่น งานในห้องทดลอง ลักษณะงานเช่นนี้จะทำให้บุคลากรไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ระดับการศึกษา วิชาชีพ โดยถ้าหากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่สูงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ก็จะแสวงหาการมีส่วนร่วมมากกว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาดำกว่า และหน้าที่ความรับผิดชอบที่น้อยกว่าด้วย

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980 อ้างถึงใน ณรงค์ วาริชล, 2550, หน้า 9) กล่าวว่าปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพสมรส
4. ระดับการศึกษา
5. อาชีพ
6. รายได้
7. ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น
8. สถานภาพการทำงาน

คัฟแมน (Kaufman, 1949 อ้างถึงใน เทอดเกียรติ วงศาโรจน์, 2546, หน้า 20) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดครอบครัว อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอาศัยอยู่ในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยบุคคลที่มีสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำจะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนน้อยกว่าบุคคลที่มีสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญากรรม

ความหมายของอาชญากรรม

คำว่า “อาชญากรรม” ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, หน้า 1361) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการกระทำความผิดทางอาญา คำว่า อาชญากรรม ตามความหมายของ Encyclopedia หมายถึง การกระทำที่ชั่วร้ายและการกระทำชั่วนี้ได้ตลอดกฎหมายไปได้ก็ยิ่งถือว่าเป็นอาชญากรรม ถ้าไม่ใช่กรรมชั่ว แต่เป็นการกระทำผิดที่กฎหมายกำหนดไว้ ก็ไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม เช่น ความผิดลหุโทษ

ประเสริฐ สุนทร (2543, หน้า 14) ได้ให้ความหมาย อาชญากรรม คือ พฤติกรรมของคนที่องค์กรซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในสังคมที่ดำรงอยู่แบบที่การเมืองกำหนด หมายความว่าพฤติกรรมใดจะ

เป็นอาชญากรรมก็ต่อเมื่อองค์กรเป็นผู้กำหนดขึ้นไว้ในกฎหมายขององค์กรที่เวลานี้ เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องอาชญากรรมด้วย และเป็นองค์กรซึ่งเกิดขึ้นในสังคมที่ดำรงอยู่แบบการเมือง คือ เป็นสังคมที่มีผู้ปกครองและผู้ได้ปกครองแนวคิดของ Quinney เกี่ยวกับอาชญากรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ มีกฎหมาย มีผู้ออกกฎหมาย ผู้ใช้กฎหมาย และมีผู้ละเมิดกฎหมาย

เวทเธอร์ และซิลเวอร์แมน (Vetter & Silverman, 1986, pp. 6 - 8 อ้างถึงใน พ.ต.ท.สาโรจน์ กล่อมจิต, 2546, หน้า 15) ได้กล่าวว่า อาชญากรรม เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ หรือเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ อีกหลายสิ่งเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากแนวพฤติกรรมของสังคมโดยรวม ซึ่งแนวพฤติกรรมดังกล่าวเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดขึ้นเพื่อให้คนส่วนใหญ่ในสังคมกระทำการที่พึงงามของสังคม หากใครประพฤติออกนอกกรอบดังกล่าว สังคมก็จะโต้ตอบ ดังนั้น การพิจารณาว่า อาชญากรรมเป็นการละเมิดกฎหมายเพียงอย่างเดียว ย่อมไม่ถูกต้อง เพราะนักกฎหมายอาจเปลี่ยนแปลงได้ ไปตามกาลเวลา สถานที่ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้

อฉนพ ชูบำรุง (2532, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมว่า พฤติกรรมที่มีผลให้บุคคลและสังคมได้รับอันตราย ทั้งต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องควบคุมความประพฤติโดยผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมาย

เซอร์แมน (Surrman, 1959, p. 107 อ้างถึงใน เทอดเกียรติ วงศาโรจน์, 2546, หน้า 22) กล่าวถึงความหมายอาชญากรรม ดังนี้

1. อาชญากรรม คือ การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา การกระทำใด ๆ ไม่ว่าจะนำประณาม หรือว่าลงโทษสักเพียงใด ไม่ว่าจะผิดศีลธรรมมากน้อยแค่ไหนหรือเลวทรามต่ำช้าแค่ไหนไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรมถ้าไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามไว้
2. อาชญากรรม คือการกระทำโดยมีเจตนาละเมิดกฎหมายอาญาหรือมีเจตนาละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายบังคับให้ทำ (Statutory and Case law) โดยไม่มีข้อแก้ตัวที่สมเหตุสมผล ทำให้รัฐต้องดำเนินการลงโทษ ในฐานะเป็นความผิดอาชญากรรม

แท็ปเพน (Tappan, 1960, p. 117 อ้างถึงใน เทอดเกียรติ วงศาโรจน์, 2546, หน้า 22) กล่าวว่า อาชญากรรม หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่สังคมได้รับอันตราย ทั้งต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินจึงจำเป็นต้องมีการลงโทษผู้ประพฤตินั้น

โสภา ชีปลมมันน์ (2537, หน้า 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า อาชญากรรม หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่มีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนหรือขัดต่อด้วยบทกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้และผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับการลงโทษตามด้วยบทกฎหมายที่กำหนดไว้ในขณะนั้น

ประเภทของอาชญากรรม

ประเสริฐ สุนทร (2543, หน้า 15) ได้แยกประเภทอาชญากรรมโดยคำนึงถึงปัจจัย

5 ประการ ตามแนวคิดของคลินาร์ด และควินน์ (Clinard & Quinne) คือ

1. ปัจจัยด้านกฎหมาย ถือว่าอาชญากรรมคือพฤติกรรมที่ได้รับการกำหนดโดยฝ่ายที่มีอำนาจ สิ่งที่กำหนดขึ้นก็คือกฎหมายอาญา กฎหมายอาญาได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของอำนาจ ดังนั้น จึงต้องดูว่าการเปลี่ยนแปลงของตัวบทกฎหมายด้วย

2. ปัจจัยด้านอาชีพของอาชญากร ผู้ประกอบอาชญากรรมมีหลากหลาย ขึ้นอยู่กับระดับ ของกิจกรรม และการดำรงชีวิตซึ่งต้องพิจารณาจากบทบาททางสังคม ก้าวทันเหตุการณ์ของ ผู้ประกอบอาชญากรรม

3. ความสนับสนุนขององค์กรที่มีต่อผู้ประกอบอาชญากรรม ว่ามีเครือข่ายให้ การสนับสนุนเพียงไร

4. พิจารณาจากพฤติกรรมของอาชญากร ว่ามีความสัมพันธ์กับแนวประเพณีและ บรรทัดฐานของฝ่ายที่มีอำนาจออกกฎหมายเพียงไร

5. elligitry ของสังคมและกระบวนการทางกฎหมายต่อการประกอบอาชญากรรม ต้องพิจารณาว่าสังคมมีelligitryต่ออาชญากรรมนานาชนิดอย่างไรและมีกระบวนการใน การลงโทษหนักเบาอย่างไร

จากปัจจัยทั้ง 5 ประการ ดังกล่าว สามารถแยกประเภทของอาชญากรรมออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

1. อาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลอย่างรุนแรง (Violent Personal Crime) เช่น การฆ่า การทำร้ายร่างกาย จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บสาหัส การข่มขืนกระทำชำเรา
2. อาชญากรรมที่กระทำต่อทรัพย์สินตามโอกาส (Occasional Property Crime) เช่น การปลอมลายมือ การขโมยของตามร้านขายของและการทำลายสิ่งที่เป็นสาธารณะ
3. อาชญากรรมที่ทำลายความเป็นระเบียบเรียบร้อยทางสังคม (Public Order Crime) เช่น การเป็นโสเภณี การรักร่วมเพศ การใช้ยาเสพติด การเมาสุราในที่สาธารณะ
4. อาชญากรรมที่ทำกันอยู่ทุกเมื่อเชิื้อวัน (Convention Crime) เช่น การย่องเบา การปล้นทรัพย์
5. อาชญากรรมการเมือง (Political Crime) เช่น กบฏ การก่อการร้าย การกระทำ จารกรรม
6. อาชญากรรมที่เกิดจากงานอาชีพ (Occupational Crime) เช่น การทุจริตต่อหน้าที่

7. อาชญากรรมที่ทำโดยห้างร้านบริษัท (Corporate Crime) เช่น การโฆษณาหลอกลวง ความผิดต่อเครื่องหมายการค้า การผลิตอาหารและยาที่ไม่ปลอดภัย

8. องค์การอาชญากรรม (Organized Crime) เช่น องค์การมาเฟีย

9. อาชญากรรมที่ยึดเป็นอาชีพ (Professional Crime) เช่น การเป็นมือปืนรับจ้าง แก๊งค์ต้มตุ๋น การฉ้อโกงกระเป๋าสตางค์ ปลอมเอกสารต่าง ๆ

เวสเตอร์ และซิลเวอร์แมน (Vetter & Silverman, 1986 อ้างถึงใน พ.ต.ท.สาโรจน์ กล่อมจิต, 2546, หน้า 22) ได้จำแนกประเภทอาชญากรรมโดยยึดหลักอาชญากรรมที่เหมือน ๆ กัน จัดเข้าไว้เป็นพวกเดียวกัน แตกต่างก็จัดเข้าไว้อีกพวกหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้พิจารณาหลักกฎหมายเข้าช่วยในการแยกแยะด้วย ได้จำแนกประเภทของอาชญากรรมออกเป็น 7 พวกด้วยกันคือ

1. อาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคล (Crime Against the Person) ได้แก่ การฆาตกรรม การทำร้ายร่างกาย การปล้น การข่มขืนกระทำชำเรา

2. อาชญากรรมที่กระทำต่อทรัพย์สิน (Crime Against Property) เช่น การขโมย การลักทรัพย์ การรับของโจร การขโมยรถยนต์ การวางเพลิง การต้มตุ๋น

3. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crimes) เช่น การทุจริตต่อหน้าที่ การละเมิดภาษี การฉ้อโกง การขโมย ความผิดเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลคอมพิวเตอร์

4. องค์การอาชญากรรม (Organized Crime) เช่น องค์การมาเฟีย การค้ายาเสพติด องค์การโจรชิงทรัพย์

5. อาชญากรรมการเมือง (Political Crime) เช่น กบฏ การก่อการร้าย การฆาตกรรมทางการเมือง การละเมิดกฎหมายการเกณฑ์ทหาร

6. อาชญากรรมที่เกิดจากความยินยอม (Consensual Crime) เช่น การใช้ยาเสพติด การเป็นโสเภณี การพนัน การทำแท้ง

7. การกระทำผิดของหญิง (Female Criminality)

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2531, หน้า 5 - 10) ได้แยกอาชญากรรมออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. อาชญากรรมปราศจากผู้เสียหาย หมายถึง อาชญากรรมซึ่งละเมิดศีลธรรม จรรยาของบุคคล การที่เรียกว่าอาชญากรรมปราศจากผู้เสียหาย เพราะผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายคือบุคคลคนเดียวกัน เช่น การพนัน การค้าประเวณี การทำแท้ง การมีและใช้สิ่งลามกอนาจาร

2. อาชญากรรมพื้นฐาน หมายถึง อาชญากรรมซึ่งเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ร่างกาย หรือ ชีวิตของบุคคลอื่น เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆาตกรรม ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย และฆ่าผู้อื่น

3. อาชญากรรมองค์การ หมายถึง อาชญากรรมซึ่งอาชญากรได้รวมตัวเข้าด้วยกัน ตามสายการบังคับบัญชาในรูปขององค์การ โดยจัดการวางแผนและดำเนินการ เพื่อประกอบธุรกิจ ผิดกฎหมายประเภทต่าง ๆ เช่น การเป็นเจ้ามือสลากกินรวบ การค้าหญิงโดยบังคับค้าประเวณี การค้ายาเสพติด การค้าสินค้าหนีภาษี

4. อาชญากรรมคอปกขาว หมายถึง อาชญากรรมซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ใน ตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่ว่าภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน และได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ ดังกล่าวในทางที่ไม่ชอบเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน เช่น สมุห์บัญชียกยอกเงิน

5. อาชญากรรมพิเศษ หมายถึง อาชญากรรมซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากอาชญากรรม 4 ประเภทแรกทีกล่าวมาแล้ว เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและพาณิชย์ อาชญากรรม การก่อการร้าย และอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

อรรถณพ ชูบำรุง (2523, หน้า 16 อ้างถึงใน กฎญา ตั้งวิทย์โมไนย, 2548, หน้า 37) ได้จำแนกประเภทของอาชญากรรม ตามหลักจริยธรรม หรือศีลธรรม ซึ่งนักอาชญาวิทยาส่วนมาก มักกล่าวถึงคือ

1. อาชญากรรมที่มีความผิดในตัวของตัวมันเอง หรือมีความผิดทางศีลธรรมซึ่ง นักอาชญาวิทยา เรียกว่า “มาลา อิน เซ (Mala In SA)” อันได้แก่ การฆาตกรรม ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย การค้าอาวุธเถื่อน ฯลฯ

2. อาชญากรรม ที่ไม่มีความผิดในตัวของมันเอง แต่ถือเป็นความผิดตามที่กฎหมาย กำหนดห้ามไว้เรียกว่า “มาลา โปฮิบิตา (Mala Prohibita)” เช่น การละเมิดกฎหมายแรงงาน การละเมิดลิขสิทธิ์ การลอกเลียนแบบสินค้า การขายของหนีภาษี การขับรถยนต์ไม่มีใบอนุญาต ขับขี่

สาเหตุของปัญหาอาชญากรรม

เดชา ศิริเจริญ (2530, หน้า 56) กล่าวว่าสาเหตุอาชญากรรม สรุปได้เป็น 3 ประการ ดังนี้

1. สภาพะหรือเงื่อนไขทางสังคม (Social Conditions) ซึ่งได้แก่

1.1 สภาพะทางสังคมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น ระบบการศึกษาไม่เหมาะสม การจัดที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอ และการระบาดของอบายมุขต่าง ๆ

1.2 สภาพะทางเศรษฐกิจ เช่น การว่างงานความยากจน การกระจายรายได้ ไม่ทั่วถึง และไม่เป็นธรรม และการผูกขาดทางเศรษฐกิจ

1.3 สภาพะทางสาธารณสุข เช่น การปลอมปนอาหารและเครื่องดื่ม การใช้ใน ทางที่ผิดและการติดสารเสพติด

1.4 สภาพะทางการเมือง เช่น ความขัดแย้ง การต่อสู้ทางการเมือง และการแย่งชิงผลประโยชน์ส่วนตัว และพรรค โดยวิถีทางการเมือง

1.5 สภาพะทางครอบครัว เช่น สภาพบ้านแตก บิดา มารดาไม่เอาใจใส่บุตร ธิดา เท่าที่ควร มีลูกมากเกินไป และความขัดแย้งภายในครอบครัว เป็นต้น

2. สภาพะหรือเงื่อนไขทางจิตใจ (Mental or Psychological Conditions) คือ จิตใจไม่ปกติ หรือวิปริต อาจโดยกรรมพันธุ์ หรืออาจเกิดจากแรงกดดันต่าง ๆ โดยสภาพะทางสังคมดังกล่าว

3. สภาพะสิ่งแวดล้อม (Environmental Conditions) คือ สภาพะสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชญากรรมหรือเป็นแหล่งของอาชญากรรม เช่น การสร้างที่ประกอบธุรกิจที่มีชอกมูม การสร้างที่อยู่อาศัยแออัดยัดเยียดและที่สาธารณะ

เฟอร์รี (Ferri, 1992 อ้างถึงใน พ.ต.ท. สาโรจน์ กล่อมจิต, 2546, หน้า 15) ได้เสนอความเห็นที่ทำให้บุคคลเป็นอาชญากรรมไว้ 3 ประการ โดยเน้นสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. สาเหตุทางสรีรวิทยา รวมทั้งเขตที่อยู่อาศัย ดินฟ้าอากาศ อันเป็นผลกระทบต่อร่างกายของมนุษย์
2. สาเหตุทางมานุษยวิทยา รวมทั้งสถานะทางจิตใจด้วย
3. สาเหตุในด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม รวมทั้งเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา ศาสนาและอื่น ๆ

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2541, หน้า 160 อ้างถึงใน พ.ต.ท. อิทธิพล เพ็ญจันทร์, 2549, หน้า 18 - 19) ได้ให้ข้อคิดไว้ว่าปัญหาทางด้านเศรษฐกิจอาจไม่ใช่สาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมแต่เพียงอย่างเดียว อาจมีสาเหตุอื่น ๆ ได้อีกดังนี้

1. สาเหตุจากการเมืองการปกครอง ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่ยังมีระบบการซื้อสิทธิขายเสียง ทำให้คนดีที่แท้จริงไม่ได้มาปกครองประเทศ
2. ปัญหาคอร์รัปชัน เป็นปัญหาสำคัญของการเกิดอาชญากรรม
3. ปัญหาสังคมเสื่อมโทรม เนื่องมีการยอมรับเอาวัฒนธรรมประเพณีที่ไม่ดีงามเข้ามาแทนที่วัฒนธรรมอันดีงาม

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2542, หน้า 118 - 121 อ้างถึงใน พ.ต.ท. อิทธิพล เพ็ญจันทร์, 2549, หน้า 19) ได้สรุปเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันว่าอาจมาจากสาเหตุสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. เกิดจากความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ
2. เกิดจากการเสียระเบียบทางสังคม
3. เกิดจากการขัดกันในด้านนิยม

4. เกิดจากการให้ชื่อการกระทำเป็นอาชญากรรม

ร.ต.อ. วรเดช จันทรศร (2522, หน้า 51 - 53) ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุของอาชญากรรมแต่ละด้านก็สามารถที่จะแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงแนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของอาชญากรรมภายใต้การศึกษาแต่ละสาขาด้วยกัน การเกิดขึ้นของอาชญากรรมนั้นพิจารณาได้ดังนี้ คือ

1. ถ้าพิจารณาในแง่ของตัวบุคคล การศึกษาของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านก็อาจสรุปได้ว่าการเกิดขึ้นของอาชญากรรม ส่วนหนึ่งนั้นสืบเนื่องมาจาก ความโน้มเอียงต่อการกระทำผิดที่ถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไป เช่น ความผิดปกติทางชีววิทยา ภายภาพ รวมตลอดถึงความไม่สามารถของบุคคลที่จะปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อมและแรงผลักดันที่ตกใจประกอบอาชญากรรมซึ่งเป็นผลการศึกษาทางด้านสังคมจิตวิทยา

2. ถ้าพิจารณาในแง่ของกลุ่มบุคคลการศึกษาของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านก็อาจสรุปได้ว่าสาเหตุของอาชญากรรมนั้น โดยส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการขาดแคลนความสามารถที่จะต่อต้านต่อการกดดันในการกระทำผิด ซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาทของกลุ่ม เช่น การเลียนแบบความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในแง่ของการเรียนรู้ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

3. ถ้าพิจารณาในแง่ของระบบสังคมแล้ว อาจกล่าวได้ว่า การเกิดของอาชญากรรมนั้นย่อมเกี่ยวพันและขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่าง ๆ ทางสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม สถานะ และชนชั้นทางสังคมของบุคคล ที่จะเป็เครื่องกำหนดความโน้มเอียงในการกระทำผิด ซึ่งเป็นผลที่ได้รับจากการศึกษาทางสังคมและวัฒนธรรมอีกด้วย

สุวิทย์ นิ่มน้อย, เดชา ศรีเจริญ และอัษฎางค์ ปาณิกบุตร (2522, หน้า 15 - 16) กล่าวไว้ว่า ในบรรดาสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลประกอบอาชญากรรม ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลต่อมนุษย์มาก เพราะจะค่อย ๆ ซึมเข้าปรุงแต่งลักษณะจิตใจ อารมณ์และทัศนคติ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของบุคลิกภาพ (Personality) ให้มีแนวโน้มไปตามกฎเกณฑ์ของสังคม หรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคม จนถึงระดับนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมได้ง่าย ถ้าหากมีปัจจัยพร้อม มีโอกาสและสถานการณ์เอื้ออำนวย

การป้องกันอาชญากรรม

แซนแฮน (Shanahan, 1975, p. 317 อ้างถึงใน เทอดเกียรติ วงศาโรจน์, 2546, หน้า 25) ทุกสังคมมีอาชญากรรมเกิดขึ้น แต่อาจแตกต่างกันในด้านความรุนแรงหรือประเภทของอาชญากรรม ทั้งนี้เพราะในสังคมมีทั้งคนดีและคนชั่วปะปนกันอยู่ เราไม่สามารถที่จะควบคุมคนชั่วให้เป็นคนดีและไม่ให้กระทำผิดได้ แต่หากเราไม่ควบคุมมิให้คนชั่วมีโอกาสกระทำผิดแล้วสังคม

อาจล่มสลายลงได้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าในทุกสังคมควรจะควบคุมอาชญากรรมให้อยู่ในระดับที่สังคมยอมรับได้นั่นเอง เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า “การป้องกันอาชญากรรมย่อมดีกว่าการแก้ไข” เพราะเมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้นแล้วจะมีความสูญเสียทั้งชีวิต ทรัพย์สิน สภาพจิตใจซึ่งความเสียหายเหล่านี้ยากที่จะฟื้นฟูเยียวยาแก้ไขได้ ด้วยเหตุนี้เองนักวิชาการจึงเห็นพ้องต้องกันว่า หากสามารถป้องกันไม่ให้อาชญากรรมก่อให้เกิดความเสียหายแก่คนทั่วไป ย่อมเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในระดับมนุษยชาติ ดังที่ เซอร์ โรเบิร์ต ฟิล บิดาแห่งระบบตำรวจอาชีพของอังกฤษได้กล่าวว่าหากสามารถป้องกันมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำความผิดได้ย่อมดีกว่าการที่ตำรวจสามารถจับกุมผู้กระทำผิดถึง 40 คน มาดำเนินคดี

จอห์นสัน (Johnson, 1978, p. 49 อ้างถึงใน เทอดเกียรติ วงศาโรจน์, 2546, หน้า 25 - 26)

ได้เสนอแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมไว้ 2 ทางด้วยกันคือ

1. การป้องกันอาชญากรรมที่มุ่งต่อบุคคล โดยการบังคับใช้กฎหมายให้บุคคลปฏิบัติตามด้วยการยับยั้งผู้ที่จะประกอบอาชญากรรมหรือจับกุมผู้กระทำผิดไปฟ้องลงโทษ และการแก้ไขสถานะสังคมขึ้นพื้นฐานหรือการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมของแต่ละบุคคล
2. การป้องกันอาชญากรรมที่มุ่งต่อสิ่งแวดล้อม โดยรวมเอาความสัมพันธ์ทุกอย่างที่มีอยู่ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายนอก ตลอดจนอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีส่วนทำให้เกิดอาชญากรรมได้มาวิเคราะห์แล้วหาหนทางป้องกันเพราะด้วยการเปลี่ยนแปลงชุมชนให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการป้องกันอาชญากรรม

ประเทือง ธนิยผล (2538, หน้า 145 - 146) กล่าวว่าไว้ว่า การป้องกันอาชญากรรมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ป้องกันมิให้มีอาชญากรรมขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ทาง คือ

1. ป้องกันมิให้คนดี (พลเมืองดีทั้งหลาย) ไปประกอบอาชญากรรมทำได้โดยใช้ขบวนการขัดเกลาทางสังคม อันได้แก่ การศึกษาอบรม ให้สมาชิกในสังคมมีระดับจิตใจที่มีความสำนึกในความผิดชอบชั่วดี ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรม รวมทั้งให้มีความเกรงกลัวต่อการถูกลงโทษในการกระทำผิดไม่กล้าละเมิดกฎหมาย
2. ป้องกันมิให้บุคคลที่เคยกระทำผิดกลับมากระทำผิดซ้ำอีก ทำได้โดยใช้วิธีการแก้ไขอบรมฟื้นฟูจิตใจให้กลับเป็นคนดี ประกอบกับการฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้ที่เคยกระทำผิดให้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยไม่ต้องประกอบอาชญากรรม การป้องกันวิธีนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสังคม ที่ต้องช่วยกันสนับสนุนและให้โอกาสแก่บุคคลที่เคยกระทำผิด ได้มีโอกาสกลับตัวเป็นคนดีแบบคนปกติทั่วไปได้
3. การป้องกันมิให้ผู้ที่จะคิดจะกระทำผิดมีโอกาสประกอบอาชญากรรม ทำได้โดยให้สมาชิกทุกคนทุกฝ่ายมีความระมัดระวังไม่ประมาทเลินเล่อ ไม่เปิดโอกาส เปิดช่องทางให้คนร้าย

สามารถเลือกลงมือกระทำความผิดได้ ปัจจุบันการป้องกันอาชญากรรมมีความก้าวหน้าไปมาก เพราะความเจริญทางเทคโนโลยี มีระบบรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันเกี่ยวกับทรัพย์สิน แต่ในทางตรงกันข้ามด้วยเหตุที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีแพร่ขยายไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ฝ่ายผู้ร้ายที่มีอุปกรณ์ในการประกอบอาชญากรรมที่ทันสมัยด้วยเช่นกัน ยากแก่การป้องกันเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การป้องกันตนเองหรือทรัพย์สินไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม เป็นการลดช่องโอกาสในการประกอบอาชญากรรม ทำให้ผู้ร้ายที่คิดประกอบอาชญากรรมได้ยากขึ้นจนไม่กล้าเสี่ยงจึงเท่ากับเป็นการยับยั้งผู้กระทำความผิดในทางอ้อม

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2531, หน้า 191 อ้างถึงใน พ.ต.ท. อิทธิพล เพียงจันทร์, 2549, หน้า 19 - 20) กล่าวถึงประชาชนและชุมชนว่ามีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรม “โดยลดช่องโอกาส” อาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปมักจะประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ สองประการ คือ มูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดและช่องโอกาสในการกระทำความผิดในส่วนที่เกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือตัวอาชญากร ส่วนช่องโอกาสนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมทั้งในส่วนที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่มีส่วนสัมพันธ์กับการสนับสนุนหรือยับยั้งการประกอบอาชญากรรม ดังนั้นในการพิจารณาถึงบทบาทของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมที่เน้นในเรื่องการลดช่องโอกาสในการกระทำความผิดนั้น จึงจะเป็นการพิจารณาถึงบทบาทของชุมชนในการลดช่องว่างในการกระทำความผิดให้น้อยลง โดยการป้องกันตนเองมิให้เป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือโดยอาศัยบริการของบริษัทรักษาความปลอดภัย

หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

พ.ร.บ. ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 มาตรา 26 กำหนดไว้ว่า “ให้จัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขึ้นทุกเขตในกรุงเทพมหานคร และทุกอำเภอทั่วราชอาณาจักร เพื่อช่วยเหลือในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน” ถึงแม้ว่า พ.ร.บ. ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 ปัจจุบันได้ยกเลิกไปแล้วโดยมี พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 บังคับใช้แทนแล้วก็ตามอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ก็ยังคงอยู่ ตามมาตรา 4 วรรค 14 ทั้งนี้ การรับสมัคร คุณสมบัติ การพ้นจากสมาชิกภาพ เครื่องหมาย เครื่องแต่งกาย บัตรประจำตัว สิทธิและวินัย การปกครอง การบังคับบัญชา การจัดหน่วยอาสาสมัครการฝึกอบรมและหลักสูตร เป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 และอยู่ระหว่างการยกร่างแก้ไข ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2551

ภาพที่ 1 เครื่องหมาย อปพร.

ลักษณะของเครื่องหมาย อปพร.

เครื่องหมาย อปพร. ภายในมีเครื่องหมายธงชาติไทยแนวนอนอยู่ทางด้านบน ตรงกลางมีรูปมือขวา โดยมีลักษณะถูกระเบิด คลื่นน้ำ ลมพายุ และไฟ อยู่ในอุ้งมือขวา ด้านล่างทางซ้ายมือมีข้อชัยพฤษ 1 ข้อ

คำอธิบายความหมาย

1. ธงชาติไทย หมายถึง สถาบันสูงสุด คือชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. มือขวา หมายถึง การให้การป้องกัน ช่วยเหลือ และบรรเทาภัย
3. คลื่นน้ำ หมายถึง อุทกภัย
4. ลมพายุ หมายถึง วิกฤติภัย
5. ไฟ หมายถึง อัคคีภัย
6. ถูกระเบิด หมายถึง ถูกระเบิดนิวเคลียร์ อาวุธเคมีชีวะ ภัยทางอากาศ และ

การก่อวินาศกรรม

7. ข้อชัยพฤษ หมายถึง ความสำเร็จ

คุณสมบัติของสมาชิก อปพร.

สมาชิก อปพร. ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
3. มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ในเขตศูนย์ อปพร. นั้น
4. เลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร อปพร.
6. ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพ หรือวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือ

เป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

7. ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช

8. ไม่เป็นผู้เสื่อมเสียในทางศีลธรรม ทุจริต หรือเป็นภัยต่อสังคม

ทั้งนี้ ให้นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการเขตใน

กรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยาเป็นผู้รับสมัครสมาชิก อปพร.

สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จะพ้นจากสมาชิกภาพในกรณีดังต่อไปนี้

1. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ 6
2. ตาย
3. ลาออก
4. ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. สั่งให้พ้นจากสมาชิกภาพ เพราะ กระทำผิดวินัย หรือ

ประพฤติตนไม่เหมาะสม

สิทธิของสมาชิก อปพร.มีดังนี้

1. มีสิทธิแต่งเครื่องแต่งกายและประดับเครื่องหมาย อปพร.
2. มีสิทธิใช้อาวุธปืนของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

เป็นลายลักษณ์อักษร

3. ได้รับสิทธิและการคุ้มครองจากการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและพนักงานป้องกันภัยตามระเบียบและกฎหมายกำหนด นอกจากนี้ สมาชิก อปพร. ที่ปฏิบัติงานดีเด่นเป็นพิเศษ มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด อาจได้รับมอบประกาศเกียรติคุณสรรเสริญ และเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ และมีสิทธิได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

วินัยของสมาชิก อปพร.

สมาชิก อปพร. จะต้องรักษาและปฏิบัติตามวินัยโดยเคร่งครัด ดังต่อไปนี้

1. ต้องสนับสนุนและดำรงรักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมี

พระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2. ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยเคร่งครัด และสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ศูนย์ อปพร. ที่ตนสังกัด

3. ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อุดมทุน ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยและ

ไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ เป็นการตอบแทน

4. ต้องรักษาความสามัคคีในหมู่คณะและเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม

5. ต้องประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี

6. ต้องไม่เสพสุราของมึนเมาในขณะที่ปฏิบัติภารกิจ

7. ต้องไม่ใช่กิริยาจากที่ไม่สุภาพต่อประชาชน
8. ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา
9. ต้องไม่เปิดเผยความลับทางราชการ
10. ต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบเพื่อตนเอง หรือผู้อื่นจากการปฏิบัติภารกิจ

อปพร. หากกระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชามีอำนาจกล่าวตักเตือนได้ และกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เขตในกรุงเทพมหานคร หรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีสั่งให้สมาชิก อปพร. ผู้กระทำผิดพ้นจากสมาชิกภาพได้

หน้าที่ของสมาชิก อปพร.

1. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บัญชาการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และผู้ที่ผู้บัญชาการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมอบหมายในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
2. ปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
3. ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ประดับเครื่องหมาย หรือแต่งเครื่องแต่งกาย อปพร. และแสดงบัตรประจำตัวสมาชิก อปพร. โดยให้รับไปรายงานตัวต่อผู้บังคับบัญชา หรือพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ชักช้า
4. สมาชิก อปพร. ที่ปฏิบัติงานดีเด่นเป็นพิเศษ หรือผู้ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือกิจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจนเกิดผลดียิ่ง ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง อาจพิจารณาขอประกาศเกียรติคุณสรรเสริญและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติตามหลักเกณฑ์ที่ศูนย์ อปพร. กลาง กำหนด

เครื่องหมาย บัตรประจำตัว วุฒิบัตร

1. ศูนย์ อปพร. ที่จัดฝึกอบรม ให้จัดทำเครื่องหมาย อปพร. และวุฒิบัตร เพื่อมอบให้แก่สมาชิก อปพร. ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตร อปพร.
2. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ออกบัตรประจำตัว วุฒิบัตร เพื่อมอบให้แก่สมาชิก อปพร. ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด
3. บัตรประจำตัวสมาชิกอปพร. มีอายุ 4 ปี เมื่อบัตรประจำตัวชำรุด สูญหายหมดอายุหรือมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ เช่น ชื่อตัว ชื่อสกุล ให้สมาชิก อปพร. ยื่นคำร้องตามแบบที่ศูนย์ อปพร. กลางกำหนดต่อผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เขตในกรุงเทพมหานคร หรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการออกบัตรประจำตัวใหม่

ให้นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพ ฯ และนายกเมืองพัทยา จัดทำทะเบียนควบคุมบัตรประจำตัวสมาชิก อปพร. ไว้ และแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

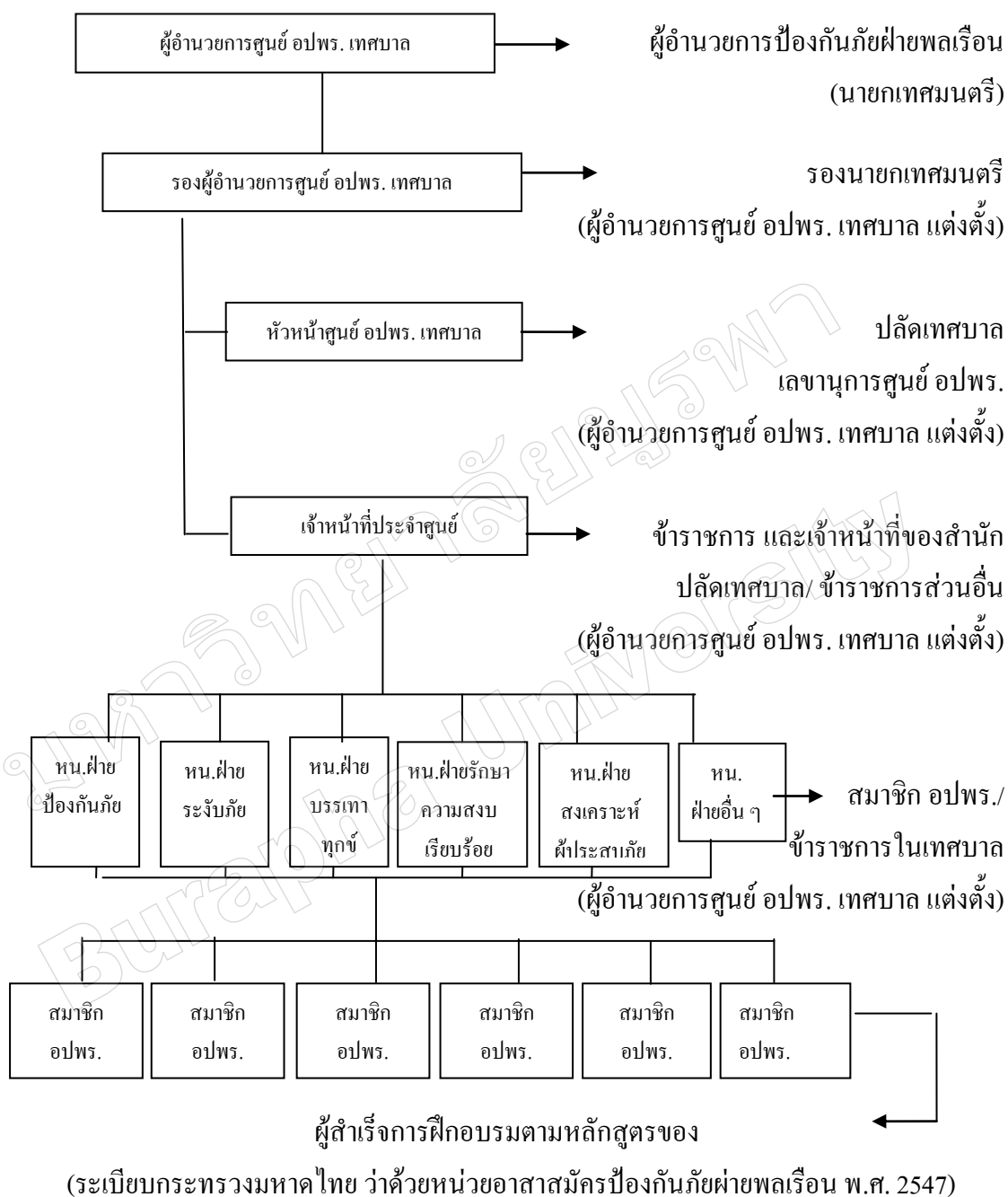
การปกครองบังคับบัญชา

1. สมาชิก อปพร. อยู่ในบังคับบัญชาของหัวหน้าฝ่าย อปพร.
2. หัวหน้าฝ่ายในศูนย์ อปพร. แต่ละแห่งอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. นั้น ๆ
3. ผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. อำเภอ หรือกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี
4. ผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. อำเภอ กิ่งอำเภอ เทศบาลเมือง, เทศบาลนคร เขตในกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา อยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. จังหวัด หรือศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี
5. ผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. จังหวัด และศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร อยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. กลาง (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย)

โครงสร้างองค์กรและบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

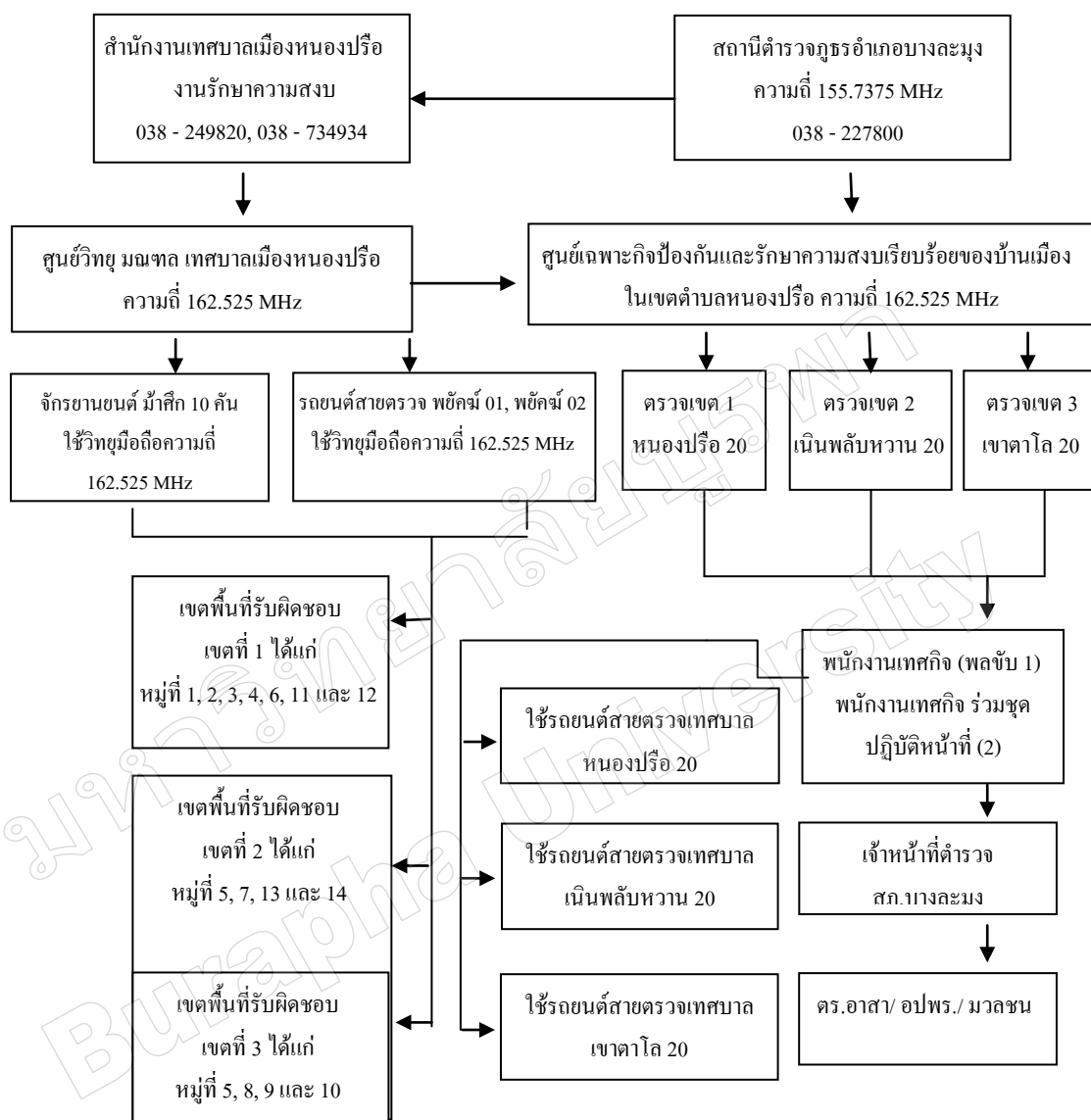
ในการจัดกลไกการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้เป็นรูปธรรมและสามารถปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลให้บรรลุผล กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้มีอำนาจ สั่งการ ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในฐานะผู้บัญชาการท้องถิ่น ประกอบกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลืองานในภาครัฐอย่างจริงจังในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ของตนเอง ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการสนับสนุนนโยบายของกระทรวงมหาดไทยที่ต้องการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมและสนับสนุนภาครัฐ และในวันที่ เดือน พ.ศ. เทศบาลเมืองหนองปรือ ได้จัดตั้งศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เพื่อให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่ผ่านการฝึกอบรมได้ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับภาครัฐ เช่น เจ้าหน้าที่เทศกิจ เจ้าหน้าที่ป้องกัน สมาชิกสภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ อำนาจความสะดวกและรักษาความสงบเรียบร้อยและตรวจตราในเวลากลางคืนทั้ง 14 หมู่บ้าน เป็นประจำทุกคืน และในขณะเดียวกันได้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นภัยแล้ง น้ำท่วม ไฟไหม้ ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ที่ชุมชนร้องขอ โดยมีโครงสร้างการจัดหน่วยอาสาสมัครและการปกครองบังคับบัญชาของศูนย์ อปพร.เทศบาล และรายละเอียดแผนการดำเนินงานการปฏิบัติงานดังนี้

การจัดหน่วยอาสาสมัคร และการปกครองบังคับบัญชาของศูนย์ อปพร. เทศบาล

ภาพที่ 2 โครงสร้างการบังคับบัญชาของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

แผนรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ

ภาพที่ 3 โครงสร้างแผนรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

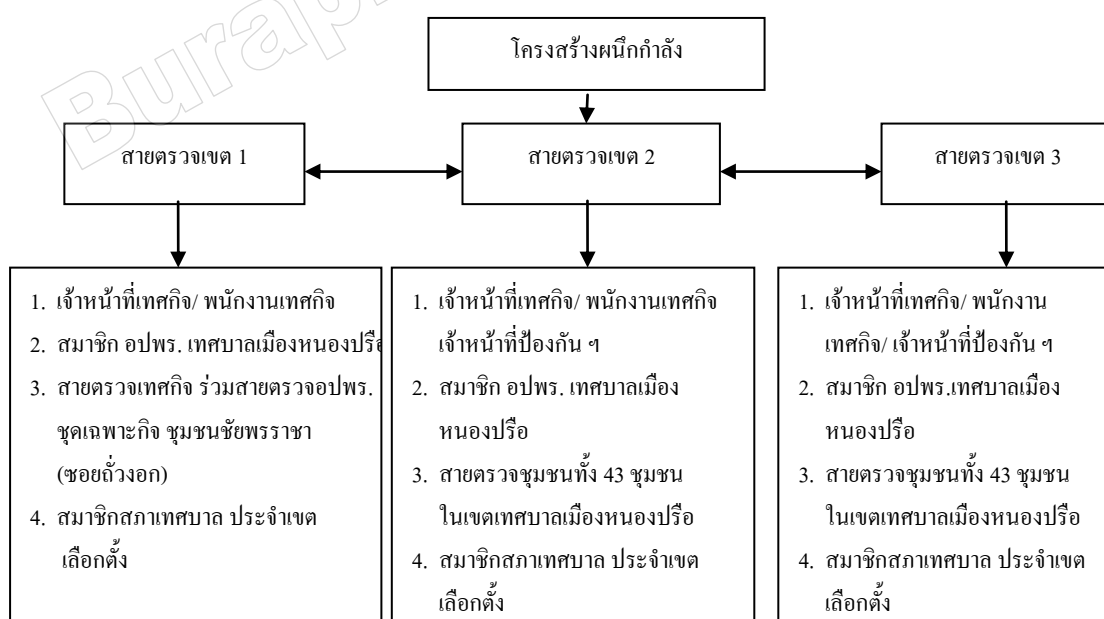
ภารกิจ/หน้าที่

1. เทศบาลเมืองหนองปรือ ดำเนินการวางแผนอำนวยการปฏิบัติและประสานงานในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบเรียบร้อย และการก่อวินาศกรรมจากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่พยายามจะสร้างความสับสนวุ่นวาย หรือสร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนและราชการ
2. ให้พนักงานเทศกิจทำหน้าที่ตรวจ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง
3. ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจที่กำหนดไว้ในมาตรฐานตำแหน่ง และที่กำหนดขึ้นใน

เทศบาล

4. ปฏิบัติงานด้านการข่าวติดตามความเคลื่อนไหวของฝ่ายกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ การชุมนุมเรียกร้องและหาข่าวด้านอาชญากรรม
5. ประสานการปฏิบัติหน้าที่ตามแผนรักษาความสงบเรียบร้อยกับอำเภอบางละมุง (เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง) และสถานีตำรวจอำเภอบางละมุง (เจ้าหน้าที่ตำรวจ) ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และยาเสพติด
6. ปฏิบัติงานเบื้องต้นเกี่ยวกับการตรวจสอบ และจัดระเบียบในตลาดสด หาบเร่ แผงลอย รวมทั้งกิจการค้าที่นำรังเกียจ และอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
7. ปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังเหตุรำคาญ
8. จัดทำจดทะเบียนผู้ค้า ชี้แจงประชาสัมพันธ์ ตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
9. การควบคุมตรวจสอบ พร้อมดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติตำบล
10. ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ตราขึ้นใช้ในเขตเทศบาลเมือง
11. ทำหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากโครงสร้างสายการผู้บังคับบัญชาของเทศบาลเมืองหนองปรือ

**ชุดเฉพาะกิจการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง
ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ**

ภาพที่ 4 โครงสร้างผนักำล้งชุดเฉพาะกิจ

การปฏิบัติ

1. จัดตั้งชุดเฉพาะกิจป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และรักษาความสงบเรียบร้อย ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เพื่อทำหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มมวลชน หน่วยงานมูลนิธิ และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ

2. กำหนดเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหนองปรือ เป็น 3 เขต

2.1 เขต 1 ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 6, 11 และ 12

2.2 เขต 2 ได้แก่ หมู่ที่ 5, 7, 13 และ 14

2.3 เขต 3 ได้แก่ หมู่ที่ 5, 8, 9 และ 10

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลเมืองหนองปรือ

สภาพทั่วไป

เทศบาลเมืองหนองปรือ เดิมเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ (อบต.) และได้รับการยกฐานะตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ขึ้นเป็นเทศบาลเมืองหนองปรือ เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2549 เทศบาลเมืองหนองปรือ ตั้งอยู่กลางพื้นที่อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ห่างจากที่ว่าการอำเภอบางละมุง 9 กิโลเมตรและห่างจากจังหวัดชลบุรีเป็นระยะทางประมาณ 69 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 45.54 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลหนองปลาไหล

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลห้วยใหญ่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลโป่ง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเมืองพัทยา และอำเภอบางละมุง

วิสัยทัศน์ของเทศบาลเมืองหนองปรือ

“เมืองหนองปรือน่าอยู่ ผู้คนสมานฉันท์

ผูกพันวัฒนธรรม เลิศล้ำการศึกษา”

อาณาเขต/ การปกครอง

เทศบาลเมืองหนองปรือ แบ่งการปกครองเป็น 14 หมู่บ้าน โดยกำหนดเขตพื้นที่เป็น 3 เขต คือ

เขตที่ 1 ประกอบด้วยพื้นที่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 6, 11 และ 12

เขตที่ 2 ประกอบด้วยพื้นที่ หมู่ที่ 5, 7, 13 และ 14

เขตที่ 3 ประกอบด้วยพื้นที่ หมู่ที่ 8, 9, 10 และ 5 บางส่วน

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของเทศบาลเมืองหนองปรือ มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีเนินเขาที่ไม่สูงมากนัก บริเวณพื้นที่หมู่ 10

สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพาณิชย์กรรม ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างและเกษตรกรรม สภาพเศรษฐกิจของชุมชนอยู่ในฐานะค่อนข้างดี เมื่อพิจารณาสภาพของชุมชนโดยทั่วไปพบว่า เทศบาลเมืองหนองปรือเป็นชุมชนที่มีการพัฒนาความเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีพื้นที่ติดต่อกับเมืองพัทยา ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก

ลักษณะทางสังคม

ประชากร

เทศบาลเมืองหนองปรือ มีประชากรทั้งสิ้น 59,004 คน เป็นชาย 26,219 คน เป็นหญิง 32,785 คน มีจำนวนครัวเรือน 42,927 หลังคาเรือน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2554)

การเลือกตั้ง

เทศบาลเมืองหนองปรือ มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น 40,890 คน แบ่งเป็นชาย 16,973 คน เป็นหญิง 23,917 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2554)

ศาสนาและวัฒนธรรม

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีวัดที่สำคัญ 7 แห่ง คือ 1. วัดสุทธาวาส 2. วัดหนองปรือ 3. วัดบุญสัมพันธ์ 4. วัดเขาโพธิ์ทอง 5. วัดเขาเสาธงทอง 6. วัดเขามะกอก 7. วัดประชาสามัคคี (วัดทุ่งกลม) และเทศบาลเมืองหนองปรือ มีประเพณีที่สำคัญของชาวหนองปรือ คือ ประเพณีงานกองข้าว ทำบุญกลางบ้าน ช่วงเทศกาลสงกรานต์ งานประจำปีปิดทองหลวงพ่อโต วัดสุทธาวาส

สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

เทศบาลเมืองหนองปรือมีสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในสังกัดที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 กำหนดจำนวน 400 คน

ด้านการเมือง การบริหาร

การบริหารของเทศบาลเมืองหนองปรือ แบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 18 คน ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี มีหน้าที่ออกเทศบัญญัติและควบคุมดูแลการบริหารงานของ

เทศบาลเมืองหนองปรือ

2. คณะผู้บริหาร ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีคนหนึ่งและรองนายกเทศมนตรี 3 คน มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมายโดยมีนายกเทศมนตรีเป็นผู้บริหารสูงสุด นอกจากนี้กฎหมายกำหนดให้เทศบาลมีพนักงานเทศบาลจัดแบ่งการบริหารออกเป็นส่วนต่าง ๆ ตามปริมาณและคุณภาพของงาน โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและรับผิดชอบงานประจำทั่วไปของเทศบาล และบังคับบัญชาพนักงานเทศบาล ตลอดจนลูกจ้างของเทศบาลทั้งหมด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เทอดเกียรติ วงศาโรจน์ (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในชุมชน เทศบาลเมืองราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในชุมชนเทศบาลเมืองราชบุรีและเพื่อเปรียบเทียบสภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของหัวหน้าครัวเรือนในชุมชนเทศบาลเมืองราชบุรี จำแนกตามเพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 334 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจงานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองราชบุรี จำนวน 52 คน ประธานชุมชน จำนวน 16 คน ผู้บริหารเทศบาลเมืองราชบุรี จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองราชบุรี จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ t - test Independent และ F - test ทดสอบความแตกต่างของสถานภาพของหัวหน้าครัวเรือน ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนเทศบาลเมืองราชบุรี และวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ้ (Seheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่าสภาพการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของหัวหน้าครัวเรือนในชุมชนเทศบาลเมืองราชบุรี ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทั้ง 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติกิจกรรม และการมีส่วนร่วมด้านติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในชุมชนเทศบาลเมืองราชบุรีในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทั้ง 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติกิจกรรม และการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของหัวหน้าครัวเรือนในชุมชนเทศบาลเมืองราชบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ ส่วนแนวทางการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามเพศ

กฤษฎา ตั้งวิทย์โมไนย (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข โดยมีสมมติฐานในการวิจัย คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคมแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณนั้น ผู้วิจัยทำการศึกษาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานีทั้งหมด จำนวน 51 องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2543 และ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 มีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 842 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ สถิติการผันแปรทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการศึกษาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลและในพื้นที่ตำบลแตกต่างกันเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมจำนวน 8 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตการณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยและประมวลผลข้อมูลหาข้อสรุป และนำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีสถานภาพสมรส ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 8,000 บาทต่อเดือน ได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นระยะเวลา 1 - 2 ปี อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเป็นระยะเวลา 46 - 55 ปี เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรอื่นจำนวน 1 - 3 กลุ่ม เคยมีประสบการณ์ด้านอาชญากรรมมาก่อนโดยได้รับฟังจากบุคคลรอบข้าง เคยได้รับการฝึกอบรมหรือการศึกษาดูงานมาก่อนเรื่องการป้องกันการติดยาเสพติด ได้รับข่าวสารด้านอาชญากรรมนาน ๆ ครั้ง และเมื่อทำการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานีมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการป้องกันอาชญากรรมเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย คือ ร่วมปฏิบัติ ร่วมวางแผนและ

ตัดสินใจ ร่วมคิดและค้นหาต้นเหตุอาชญากรรม และร่วมติดตามประเมินผล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ เพศ อาชีพ ระยะเวลาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรอื่น ประสบการณ์ด้านอาชญากรรม การฝึกอบรมหรือศึกษาดูงาน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยอื่น ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พ.ต.ท. สาโรจน์ กล่อมจิต (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนการป้องกันอาชญากรรม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร รวมทั้งเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ประสบการณ์ด้านอาชญากรรม ความรู้ในเรื่องการป้องกันอาชญากรรม

วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลจากประชาชนในเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 322 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมานวิเคราะห์ด้วยค่า t - test, F - test และ Scheffe's Method

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 172 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 เพศหญิง 150 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 มีอายุ 40 ปีขึ้นไปมากที่สุด ส่วนใหญ่จบการศึกษา มัธยมศึกษาและประโยควิชาชีพชั้นสูง ประกอบอาชีพ ค้าขาย ทำงานบริษัท มีระยะที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 20 ปีขึ้นไป ส่วนมากไม่เคยมีประสบการณ์ด้านอาชญากรรม และมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขต บางกอกใหญ่

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม พบว่า โดยภาพรวม มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ อายุ อาชีพ ระดับด้านการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ประสบการณ์ด้านอาชญากรรม และความรู้ในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมที่แตกต่างกันจะ มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ตัวแปร ด้านภูมิลำเนา โดยประชาชนที่มีภูมิลำเนา ต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พ.ต.ท. อิทธิพล เพ็ญจันทร์ (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของชุมชนในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมภายในชุมชนของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกตำรวจบ้าน อาสาสมัครและสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ กำนันหรือผู้ใหญ่

50 คน สมาชิกตำรวจบ้าน 34 คน สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม 65 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้ Scheffe's Method ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกตำรวจบ้าน และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมป้องกันอาชญากรรมในเคหสถานของตน 2 อันดับแรก คือ ติดตั้งไฟฟ้าเพื่อให้แสงสว่างอย่างเพียงพอและมีอาวุธปืนไว้ป้องกันทรัพย์สิน ส่วนอาสาสมัครป้องกันอาชญากรรมในเคหสถานของตน 2 อันดับแรก คือ ติดตั้งไฟฟ้าเพื่อให้แสงสว่างอย่างเพียงพอ และสร้างบ้านที่มีรั้วล้อมรอบอย่างมิดชิดมั่นคงแข็งแรง

2. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ได้ป้องกันอาชญากรรมในชุมชน 2 อันดับแรก คือ มีส่วนร่วมในการควบคุมให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎจราจร และช่วยเหลือเมื่อมีภัยพิบัติ เช่น เพลิงไหม้ แผ่นดินไหว น้ำท่วม อาสาสมัครมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน และดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชน เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง การทำร้ายร่างกาย ซึ่งกันและกัน สมาชิกตำรวจบ้านมีส่วนร่วมในการให้ความปลอดภัยแก่ประชาชน และช่วยเหลือเมื่อมีภัยพิบัติ เช่น เพลิงไหม้ แผ่นดินไหว น้ำท่วม และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมมีส่วนร่วมในการควบคุมให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎจราจร และดูแลความสงบเรียบร้อยในช่วงเทศกาล เช่น ลอยกระทง สงกรานต์

3. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัคร สมาชิกตำรวจบ้าน และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในเคหสถานของตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ $\alpha = .05$ ดังนี้ คือ สร้างบ้านที่มีรั้วล้อมรอบอย่างมิดชิด มั่นคง แข็งแรง ติดตั้งไฟฟ้าเพื่อให้แสงสว่างเพียงพอ มีอาวุธปืนไว้ป้องกันทรัพย์สิน มีการติดตั้งสัญญาณเตือนภัยภายในบ้าน มีการติดตั้งเหล็กคัตภายในบ้าน และเลี้ยงสุนัขไว้เฝ้าบ้าน

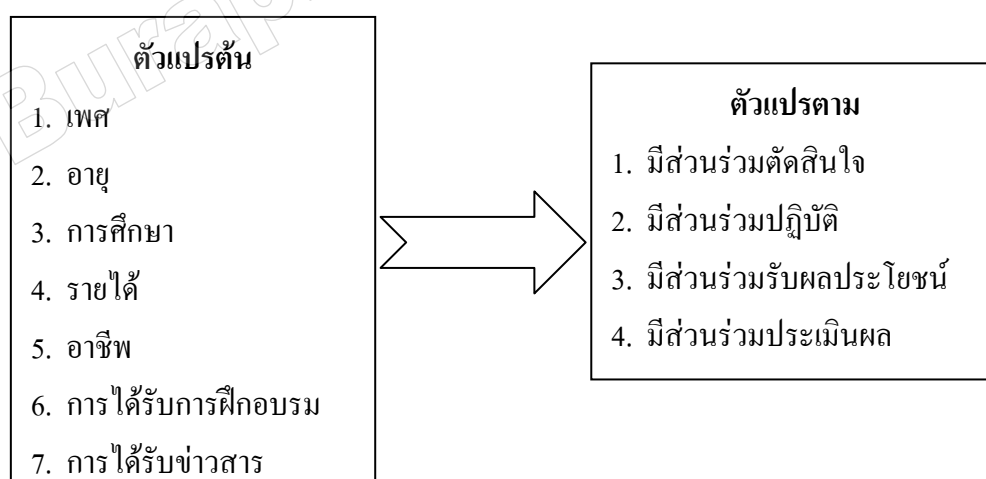
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนตัวแปรต้นที่ใช้ในการวิจัยเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสมมติฐาน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การทบทวนตัวแปรต้น

ชื่อ	ตัวแปรต้นที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม						
	เพศ	อายุ	การศึกษา	รายได้	อาชีพ	การได้รับข่าวสาร	การได้รับการอบรม
เทอดเกียรติ วงศาโรจน์	✓	✓	✓	✓	✓		
กฤษฎา ตั้งวิทย์โมไมย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สาโรจน์ กล่อมจิต	✓	✓	✓	✓	✓		✓
ณรงค์ วาริชล	✓	✓	✓	✓			✓
ชูเกียรติ เปี่ยมศรี	✓	✓	✓			✓	✓

ส่วนการศึกษาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันอาชญากรรม ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรตามในกรอบแนวคิด โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1977 อ้างถึงใน เทอดเกียรติ วงศาโรจน์, 2547, หน้า 19) ดังนี้

ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย